

S seje DS podjetja

V ponedeljek, 1. junija 1970, se je sestel na svoji 2. redni seji delavski svet podjetja. Problematika, ki so jo obravnavali, je bila še posebej zanimiva, saj so razpravljali o določenih načrtih na področju investicij in samoupravljanja. Seveda pa sta bili zanimivi točki regresi za letošnji dopust ter razdelitev posojil za individualno gradnjo.

Srednjeročni program razvoja podjetja

Ena od pglavitnih točk je bila izvajanje srednjeročnega programa razvoja podjetja. »V zvezi z izvajanjem tega programa in na osnovi predloženih potreb smo izdelali program investicijskih sredstev za leto 1970,« je dejal na začetku svojega poročila tov. Bruno Skumavc, in nadaljeval: »Povedati želim, da je potreb toliko, da bi moralo biti sredstev vsaj še enkrat več kot predvidevamo, da jih bo. Rekel sem predvidevamo, kajti seštevek najnujnejših potreb znesi cca 15.000.000 N din. Kljub temu, da smo za osnovo vzeli najvažnejše in najbolj pomembne naloge pri izvajanju srednjeročnega programa, pa bomo naredili le tako in toliko, kolikor bomo imeli denarja. Ena naših večjih nalog v letu 1970 pa je vsekakor preselitev avtopnevmatikarne, s čimer se bodo naše kapacitete zelo povečale.« Delavski svet je z njegovim poročilom soglašal.

Posojila za gradnjo

Tov. Franc Dolenc, referent za družbeni standard, je seznanil člane z odločitvijo odbora za delitev sredstev skupne porabe o razdelitvi kreditov individualnim graditeljem. Za posojila za individualno gradnjo in adaptacijo stanovanj sta letos vložila prošnje 102 delavca. Ker pa je bilo na razpolago le 505.000 ND, je komisija izdelala posebne kriterije za razdelitev. Trilčanska komisija si je ogledala hiše in stanovanja samo v primeru, če ima prosilec zgrajeno hišo do III. faze, pa tudi pri tistih, ki tega pogoja ne izpolnjujejo in stanujejo v stanovanjih, ki so last podjetja, ali pa živijo v izjemno slabih pogojih.

Z ozirom na minimalna sredstva je bilo očitno, da vsem ne bo ustrezno. Po določenih kriterijih je bilo izločenih 23 prošenj, ker prosilci niso izpolnjevali nekaterih pogojev (5 let v podjetju, še niso pričeli z gradnjo ali imajo hišo zgrajeno do I. ali II. faze). Od preostalih 79 prošenj, ki jih je komisija obravnavala, so jih ugodno rešili 55, 24 pa zavrnili.

Regresi

Bliža se čas dopusta. Prav gotovo vas zanima tudi organizacija in regresiranje dopusta v letošnjem letu. Z odprajo počitniškega doma v Crikvenici smo letošnjo sezono dočakali brez svojega doma ob morju. Zato je kadrovska služba rezervirala pri turistični agenciji Alpe-Adria in Zavodu za klimatsko zdravljenje otrok v Novigradu nad 300 postelj za člane kolektiva in njihove svojce. Cene in vse ostalo smo objavili v informatorju št. 220 in 221. Odbor za delitev sredstev skupne porabe pa je na predlog kadrovske službe predlagal delavskemu svetu, da dobi vsak delavec 400 ND, vsak nepreskrbljeni otrok pa 150 ND regresa. Delavski svet je predlog soglasno sprejel.

Izvajanje statuta

V nadaljevanju seje je tov. Štefan Marcijan, analitik in programer KS, obrazložil program izvajanja novega statuta podjetja, tov. Zdravko Korenčan pa pravilnik o delovnih razmerjih. Po kratki diskusiji je delavski svet oba predloga potrdil.

Poslovno-tehnično sodelovanje

V zadnji točki dnevnega reda je delavski svet obravnaval predlog o poslovno tehničnem sodelovanju med tremi največjimi proizvajalci gume v Jugoslaviji (Borovo iz Borova, Tigar iz Pirota in Sava iz Kranja). Dejstvo, da je bila seja že pred točko dovolj naporna in pa pomembnost zadnje točke je bila povod, da je predsednik tov. Žener sejo prekinil in nadaljevanje sklical za 8. junij. Prestavitev seje je bila utemeljena, kar je pokazala tudi temeljita razprava v nadaljevanju seje.

Razgovoru o poslovno-tehničnem sodelovanju se posveča veliko pozornosti. Odločitev bo vsekakor velikega pomena za nadaljnje delo vseh treh proizvajalcev gume

Osrednjo informacijo o razgovorih in o pogodbi je članom delavskega sveta posredoval tov. Borut Snuderl, direktor kadrovske službe. V obrazložitvi je poudaril, da ne gre za sodelovanje iz kakršnihkoli humanih razlogov, ampak čisto zaradi gospodarskih koristi. To pa je realno, saj nam bo s tesnim sodelovanjem omogočena velikoserijska proizvodnja, skupen nastop na trgu (prodaja) in skupna nabava surovin. Takšno sodelovanje bo prvi korak do enotnega podjetja, o čemer bomo lahko konkretnije govorili šele po letu 1972, ko bomo analizirali to sodelovanje in še kup drugih organizacijskih in kadrovskih problemov. Delavski svet je soglasno potrdil predlog o sodelovanju.

Posnetek je z razgovora o poslovno-tehničnem sodelovanju Borovo-Sava-Tigar

Kako smo delali?

V prejšnji številki je bil objavljen sestavek inž. Filipa Majcna pod enakim naslovom. Tov. Majcen je tedaj v zgoščenih oblikah poročal, kako je potekalo izpolnjevanje plana proizvodnje — v celoti in v posameznih delovnih enotah. Za nadaljevanje poročila, oz. za dopolnitev, koliko smo bili uspešni tudi na »finančnem področju«, sem zaprosil za informacijo tov. RUDJA BABNIKA, direktorja finančno-računovodske službe. Informacija je pripravljena na podlagi Poročila o poslovanju od 1.1. do 30.4.1970. Pri tem naj opozorim bralce, da številčnih podatkov o poslovanju ne objavljamo, vsak član kolektiva pa le-te lahko dobi v pregled v finančno-računovodski službi.

Proizvodnja

V poročilu je prikazana dosežena proizvodnja po planskih cenah direktnih stroškov, ki je v celoti za 2,20 % višja kot ustrezeni del predviden po gospodarskem načrtu (na delovni dan). Pnevmatika je presežena za 7,48 % pri čemer je največja prekoračitev plana zabeležena pri tovorni pnevmatiki. Nasprotno pa ni dosežen plan proizvodnje gumeno tehničnega blaga (97,16 %), umetnega usnja (94,37 %) in naravnega usnja (92,59 %). Odstopanje od plana proizvodnje je deloma tudi posledica sprememb asortimana proizvodnje (v korist cenejših ali dražjih izdelkov), pomanjkanja delovnih sredstev in pomanjkanja ustreznih surovin. Objektivno ni mogoče oceniti obseg proizvodnje tudi zaradi tega, ker gospodarski načrt za leto 1970 ne predvideva mesečne dinamike obsega proizvodnje, ki jo normalno pogojuje sezonska prodaja določenega blaga, neenakomerna dinamika izvoza, nove naložbe v osnovna sredstva, kolektivni dopust in podobno.

Stroški

Iz analitičnega pregleda osnovnih skupin stroškov je ugotovljeno: Razlike, predvsem v proizvodnih enotah, so še vedno pretirano visoke, in to predvsem kot posledica netočne primopredaje, nepravilno vpisanih podatkov v materialni dokumentaciji in podobno. Največjo izgubo izkazuje nabavna služba, in to pri odmikih od stalnih cen materiala. Opozoriti moramo, da so te podražitve posledica povečanja cen osnovnih surovin na svetovnem trgu, pri katerih največji delež odpade na podražitev naravnega kavčuka. Pripomniti moramo, da je obračun razlik v ceni izvršen z dvomesečno zamudo, ker od Matreza (materialne rezerve) prejemo fakture cca 60 dni po dejanskem prispetju kavčuka.

Splošni stroški so za 1 % večji od planskih. Odstopanje 1 % ni bistveno, nanaša pa se predvsem na storitvene delovne enote, pri katerih bo potrebno izvršiti kon-

trolo, če so stroški v delovnih nalogih pravilno zajeti (izdelavni osebni dohodki in material).

Po vrstah stroškov ugotavljamo manjša odstopanja, ki so predvsem pogojena z neenakomernim gibanjem splošnih stroškov v teku leta. Od predvidenih stroškov znatno odstopajo režijski osebni dohodki, zato je nujno, da takoj ugotovimo, ali je porast teh stroškov posledica netočnega planiranja, netočnega zajemanja stroškov (direktni — indirektni) ali pa je porast režijskih osebnih dohodkov posledica zastojev v proizvodnji in drugih organizacijskih pomanjkljivosti. (Glej članek A. Košiča Elementi, ki vplivajo na gibanje osebnih dohodkov v letu 1970).

Uspeh prodaje izkazuje manjše pokritje, kot je predvideno za enako obdobje. Prav tako je nižja tudi stopnja pokritja, in sicer za 1,3 %, kar pomeni, da so bile dosežene povprečno nižje cene kot po planu. Nepokrivanje je predvsem posledica zaostanka fakturirane realizacije, ki zaostaja tudi pri izvozu. Pri tem zaostaja prodaja pnevmatike, gumeno tehničnega blaga, umetnega usnja in naravnega usnja (vse na domačem trgu). Pripomniti moramo, da pri oceni prodaje nismo mogli upoštevati sezonskega značaja prodaje, ker takšne dinamike ne vsebuje plan prodaje po gospodarskem načrtu.

Finančni rezultat

Poročilo prikazuje obračun finančnega rezultata, ki je za realizacijo (brez upoštevanja trgovske mreže) negativen. Pri analizi glavnih vplivov na negativni finančni rezultat ugotovimo:

- da povečanje vrednosti osnovnih surovin znižuje rezultat za 36 %
- da je realizacija nižja za 64 %

pri čemer je doseženo nižje pokritje za skupaj 100 %

Ob stoodstotni prodaji bi kljub povečanju cen surovin dosegli dobiček, kot ga predvideva gospodarski načrt. Pri oceni finančnega rezultata moramo upoštevati tudi pokritje indirektnih stroškov zalog iz leta 1969, kar predstavlja 1/3 skupnih stroškov za dokončno pokritje in amortizacijo obračunamo po povečanih stopnjah za 3.465 ti-soč din.

Trgovska mreža je dosegla dobiček v skladu s predvidenim gospodarskim načrtom, vendar pa so rezultati po poslovalnicah zelo različni in nobena ne izkazuje izgube.

(Nadaljevanje na 4. str.)

Tilka Jenko je že 24 let zaposlena v našem podjetju. Na svojem delovnem mestu se dobro počuti in je zadovoljna.

Savska folklor v Ambergu

Večini ljudi je eden od motivovno desetimi podatki. Sicer pa se pri odločitvi za katerokoli delo ali dejavnost tudi želja po nekem priznanju za vložen trud in dosežene rezultate. Pri poklicnem delu je to lahko že sam uspeh pri delu, pa pohvala, napredovanje, denarna nagrada, ipd; pri tistih, ki se ukvarjamo s folklorno dejavnostjo v raznih oblikah, pa je eno od priznanj možnost, da lahko našo bogato narodno zapuščino ponese v širni svet in jo predstavimo drugim narodom. Ob takšnih prilikah sicer s kančkom grenkobe ugotavljamo, da tujina slovenske narodne plesne in pesmi včasih bolj ceni kot lasten narod. Čutimo pa hkrati veselje nad danim priznanjem našemu delu, da smo ocenjeni za sposobne zastopati ožjo in širšo domovino izven njenih meja.

Tako je letos predsedstvo občinske skupščine Kranj povabilo savsko folklorno skupino, da sodeluje na prireditvi »Kranjskem tednu« v Ambergu v Zahodni Nemčiji.

Potovanje je trajalo tri dni. V tem času smo prevozili prek 1.500 kilometrov, kar pa nas niti ni preveč motilo. Lepote tipične avstrijske pokrajine, skozi katero smo potovali, zanimivosti Münchna in precej razvit življenjski standard povprečnega zahodnega Nemca, ki ga je mogoče opaziti že na prvi pogled, so pritegnili našo pozornost med približno dvajset ur trajajočo vožnjo v vsako smer.

Na državnih mejah se danes ne dogaja več kaj posebnega, razen da kakšen carinik (težko je verjeti, ampak bil je nemški) zna komaj komaj pisati in računati ter porabi približno pol ure, da izpolni predpisan obrazec s približ-

nam med samim potovanjem ni zgodilo nič posebnega. S tem se na primer tokrat ne more pohvaliti predsednik kranjske občine, ki je preživel na enem od odsekov ceste, kjer stoji opozorilni znak Pozor, kamenje pada — »atentat«. V avto je namreč z brega priletele kar zajetna skala, ki pa je k sreči poškodovala samo vozilo. Amberžani so tako uradno kranjsko delegacijo, plavalce kranjskega Triglava, ki so potovali z nami v avtobusu, kot tudi naše folkloriste, sprejeli res prisrčno. Nastopali smo trikrat v dveh dneh. Organizacija nastopov je bila dobra z nekaj manjšimi napakami, ki pa niso pokvarile sicer zelo prijetnega vzdušja, v katerem smo preživeli vse tri dni bivanja v prijaznem srednjeveškem mestu s približno 40.000 prebivalci. Nastopi so uspeli, kar dokazuje tudi ponovno vabilo za naslednje leto, tokrat z nemške strani, in sicer za udeležbo na folklornih festivalih v Ambergu in Erlangu. Se posebej pa smo bili z nastopom zadovoljni zaradi uspešnega »krsta« novega spleta plesov in pesmi iz Rezijske doline.

Organizatorji našega bivanja so skupno s predstavniki rojakov — delavcev združenja Rudis, ki delajo v Ambergu, poskrbeli tudi za družabni večer naših rojakov, vseh gostov in nekaterih domačinov, na katerem je pozno v noč donela lepa slovenska pesem. Skratka, bilo je kratko, a lepo.

Ob koncu čutim dolžnost, da se v imenu vseh članov folklorne skupine toplo zahvalim vsem, ki so kakorkoli pomagali pri organizaciji in izvedbi tako uspelega potovanja, kakršnega si v bodoče še mnogokrat želimo. A. K.

organizacije, če ni točno označen program. Poleg programa pa je treba zagotoviti udeležbo na sejah aktivov, če res hočemo oživiti delo le-teh. To bo zaradi izmenskega dela včasih težavno, vendar so udeleženci menili, da bi se to dalo urediti. Nadalje je treba posvetiti pozornost kadrovske strukturi aktivov. Za mnoga vprašanja, ki jih imamo in je za njihovo rešitev potrebno strokovno mnenje, nimamo primernih kadrov. Zaradi tega je bil prvotni predlog o ustanovitvi skupnega aktivna strokovnih služb zavrnjen in sprejet predlog, da se mladinci strokovnih služb porazdelijo po aktivih delovnih enot, upoštevajoč njihovo strokovno usmerjenost. Bili so celo predlogi, da bi ustanovili kadrovske komisije, ki bi imela na podlagi podatkov iz aktivov pregled nad delom mladih in jih vključevala na tista področja, ki jih zanimajo.

Tov. Ponebšek je pozdravil idejo o ustanovitvi aktivov po delovnih enotah. Glede smernic za delo je menil, da te izhajajo iz same vsebine dela ZM. Prvo področje je področje splošnih nalog, ki jih ima mladina kot sestavni del kolektiva. Drugo področje pa zajema dejavnosti, ki so samo naše. Poleg športnih aktivnosti naj bi prirejali obiske gledaliških predstav, slikarskih razstav ter drugih kulturnih prireditev, seveda pod strokovnim vodstvom.

Ko že pišem o obiskovanju kulturnih prireditev, naj bi opozoril na razpravo o delu kulturne komisije. Eni so bili za samostojno komisijo, drugi pa za tesno povezavo s sindikalno organizacijo, tako da bi imeli v podjetju eno samo komisijo, ki bi jo sestavljali člani sindikalne organizacije in ZM. Zagovorniki te zadnje variante so svojo trditev zagovarjali z nedelavnostjo prejšnje komisije in

pa da so bile vse pomembnejše kulturne prireditve, ki so bile do sedaj v kolektivu, stvar celotnega kolektiva. Poleg tega pa je tu še denar in plačevanje računov za dvorane in nastopajoče.

Tov. Bogataj je opozoril na vključevanje v ZK — število mladih je namreč zelo majhno. Menil je, da bi morali v tej smeri narediti korak naprej, vendar ne kampanjsko, temveč organizirano in v sodelovanju z ZK. Na vlogo mladinske organizacije pri vzgoji mladine za kandidate ZK je opozoril tov. Snuderl. O ZK je dejal, da danes ne igra tiste vloge, ki bi jo morala. Vse preveč je v njej ljudi, ki niso zainteresirani za delo, vse preveč prevladujejo razni interesi. To pa jemlje ZK ugled, posebno med mladimi.

Da bi dosegli javnost dela, da

bi stopili iz anonimnosti, je potrebno redno obveščanje kolektiva o našem delu. To obveščanje pa naj ne bo šablonsko — poročila s sestankov, seminarjev, temveč naj bi se razširilo tudi na sodelovanje v našem glasilu. Verjetno je v našem podjetju veliko mladih ljudi, ki imajo veselje do pisanja. Veliko je lepih in slabih strani pri našem delu v delovnih enotah, okoli nas je mladih, dobrih delavcev, mladih racionalizatorjev... Pišimo o njih!

Kritike, predlogov in sklepov ni manjkalo. Vendar brez sodelovanja z drugimi družbeno političnimi organizacijami v delovnih enotah, z vodji le-teh, sodelovanja večjega števila mladih, vsega tega ne bomo mogli uresničiti tako, kot smo si zaželeli in zopet se bo govorilo, da mladina v Savi spi!

Stane Markelj

TK ZM je sklenil poživiti delo tako, da bo po delovnih enotah ustanovil aktivne. Med prvimi so se organizirali mladinci delovne enote umetno usnje iz obrata IV

Seznanjamo vas

Zvezni izvršni svet je na podlagi zakona o narodni obrambi (ur. l. SFRJ 8/69, člen 37, točka 9) izdal predpis o minimumu obveznih sredstev za osebno zaščito pred vojnimi akcijami, ki si jih morajo priskrbeti občani, in o minimumu obveznih sredstev za kolektivno zaščito pred vojnimi akcijami, ki si jih morajo priskrbeti delovne in druge organizacije, državni organi in stanovanjske hiše.

Moj namen pri tem je predvsem to, da vas seznanim o minimumu zaščitnih sredstev, za katere je vsak naš občan dolžan, da si jih priskrbi v roku dveh let.

Po omenjenem predpisu morajo imeti občani za osebno zaščito naslednja sredstva:

- prvi zavoje tip 3,
- priročno varovalno masko,
- priročno varovalno ogrinjalo

uporabno za most...

— sredstva za osebno dezinfekcijo in dekontaminacijo.

Za zaščito obraza in dihalnih organov je vsekakor najzanesljivejša standardna tovarniško izdelana varovalna maska. Zaradi njene cene, načina vzdrževanja in življenjske dobe je to za večino prebivalstva precejšnja finančna

obremenitev, zato predpis nalaga vsakemu občanu, da mora imeti vsaj priročno platneno varovalno masko. Ta maska res ne more povsem zavarovati, zmanjšuje pa nevarnost zunanje kontaminacije in prodora radioaktivnih delcev, bioloških strupov in pare bojnih strupov v organizem, ker dobro varuje pred radioaktivnimi padavinami. V predpisu je tudi krajše navodilo, kako si napravimo sami tako priročno varovalno masko. Priporoča se:

175 cm platna, širokega 80 cm (laneno platno ali sintetično gosto tkano svila), 30 x 50 cm velik kos tkanine (velur, loden, raša sukno ali gosta tkanina, posteljno platno), 21 x 21 cm velik kos tkanine (dvojni vatelin ali flanela, dvojna flanela enojne širine ali odeja), 20 x 7 cm velik kos polivil folije, 40 m sukanca in 3 m obliza (2 x 3 cm) in 1 m keper ali kakršnega koli 1 do 2 cm širokega traku.

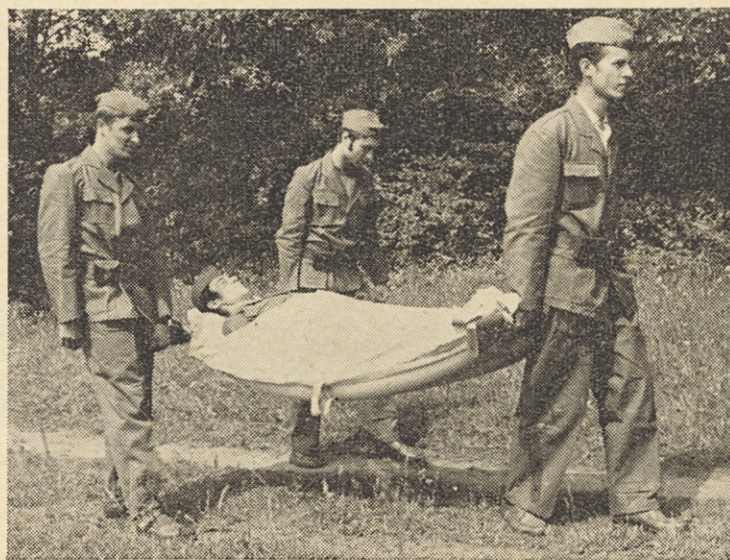
Predpis, da mora vsak občan imeti priročno varovalno masko, seveda ne izključuje potrebe, da si občani, ki to zmorejo, nabavijo standardne varovalne maske in druga zanesljivejša zaščitna sredstva (npr. respiratorje).

Šotorsko krilo...

Predpis predvideva, da mora imeti vsak občan varovalno ogrinjalo iz nepropustnega materiala, ki varuje telo pred radioaktivno, kemično in biološko kontaminacijo.

(Nadaljevanje na 4. str.)

in za nosila ranjencev

Prešerno razpoloženje je večni spremljevalec savskih folkloristov. Uspeli nastopi so veliko plačilo za vložen trud

Seminar za člane mladinske organizacije

Po daljšem obdobju mirovanja je predsedstvo ZM Sava organiziralo enodnevni seminar za člane mladinske organizacije. Seminar je bil organiziran z namenom, da se poživijo delo mladih v delovnih enotah in v tovarni kot celoti. Zaključnemu delu sta prisostvovala tov. Borut Snuderl in tov. Janez Ponebšek.

Delo seminarja bi razdelil v dva dela. V prvem so nam tovariši Franci Balanč, Aleksander Stojanovič in Stefan Marčijan predavali o razvoju podjetja, vodenju sestankov in delovanju po novem statutu. Drugi del pa je obsegal zaključke seminarja. Zadržal bi se največ pri zaključkih, posebno zaradi tega, ker naj bi bili ti zaključ-

ki podlaga za nadaljnje, aktivnejše delo.

V eni prejšnjih števil našega glasila je tov. Bogataj objavil teze za drugo konferenco in na podlagi le-teh je tekla tudi vsa diskusija, ki je bila zelo živahna. Na podlagi teh tez bom skušal oživiti vsa mnenja in predloge. Da bi odstranili slabosti v delu mladinske organizacije, ki izhajajo iz tega, ker je vse delo počivalo na ramednih majhne skupine ljudi, smo se odločili razširiti naloge in akcije na večji krog članov mladinske organizacije. Nedavni posvet z vodji delovnih enot je dal ugoden rezultat, saj so vsi pozdravili ustanovitve aktivov po delovnih enotah. Vendar so poudarili, da ni dobre

o statutu

Začenja se obdobje poslovanja po novem statutu podjetja

Položaj delavca v združenem delu in položaj delovne enote v organizacijski in samoupravni strukturi podjetja smo v statutu opredelili na podoben način. Značilnost te opredelitve je v tem, da gre v obeh primerih za naslednja določila:

a) — položaj delavca v združenem delu (delovno mesto, delovne dolžnosti in odgovornosti, varstvo delavca, ipd.),

— položaj delavca v delitvi ustvarjenega dohodka (veljavne osnove in merila za delitev osebnih dohodkov),

— položaj delavca v združenem upravljanju (oblike uresničevanja samoupravljanja, varstvo pravic samoupravljanja);

b) — položaj delovne enote v organizacijski strukturi podjetja (vrsta, delovne funkcije in odgovornosti enote, gospodarjenje delovnih enot),

— položaj delovne enote v delitvi ustvarjenega dohodka (način obračunavanja poslovnega uspeha, ugotavljanje dela dohodka delovnih enot),

— položaj delovne enote v samoupravni strukturi podjetja (organi upravljanja delovnih enot, pristojnosti organov v zadevah lastnega in skupnega dela v podjetju).

Tako nam statut podjetja na zelo jasn način predstavlja samoupravljanje kot sistem odnosov med člani delovne skupnosti podjetja; vsebino teh odnosov pa izpopolnjujejo delo in odgovornost delavca v zvezi z njim, delitev dohodka po delovnem prispevku delavcev, samoupravno dogovarjanje in odločanje o bodočem delu in urejanju odnosov v podjetju.

Družbeno-ekonomski položaj podjetja

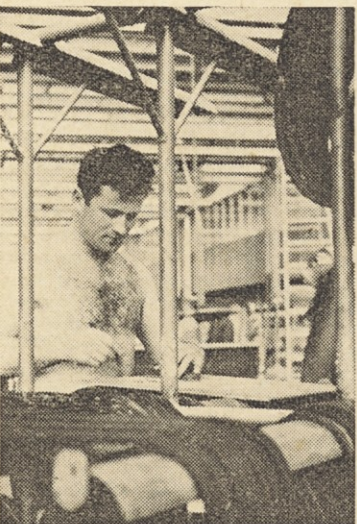
Pri oblikovanju osnutka statuta smo tudi položaj podjetja oz. položaj skupnosti delavcev vsega podjetja opredelili na podoben način. V tej zvezi je bilo zato potrebno kar najbolj jasno določiti:

— položaj podjetja v sistemu tržno-blagovnih odnosov in vključevanju v mednarodno delitev dela,

— položaj podjetja v delitvi ustvarjenega dohodka in krepitvi materialnih osnov dela,

— položaj podjetja v uresničevanju samoupravljanja in racionalizacija oblik glede upravljaljskih in izvršilnih funkcij samoupravljanja.

Določanje položaja podjetja v novih pogojih gospodarjenja in usmerjanje ter izvajanje akcij za krepitev takšnega položaja podjetja je zato vsebina določil posebnega poglavja statuta o družbeno-ekonomskem položaju podjetja. Smisel teh določil je v tem, da se po njih ustrezno razvijajo tiste poslovne funkcije podjetja, ki so zanj fundamentalnega pomena in

Franč Šlek, pri pripravi značk pred lepljenjem na klinasta jermena.

ki v največji meri zagotove gospodarsko stabilnost in konkurenčno sposobnost podjetja. Po statutu takšen položaj podjetja določa delavski svet s poslovno politiko, pri čemer določa temeljne poslovne cilje podjetja in načela za njihovo uresničitev, po katerih so se dolžne ravnati delovne enote in izvršilni organi podjetja. V tej zvezi so določilnega pomena finančna, kadrovska, tehnološka, organizacijska, planska, proizvodna, nabavna, prodajna in delitvena politika podjetja. Komisija za samoupravne predpise je zato odločila, da naj se naknadno v statutu opredelijo še proizvodna, nabavna in prodajna politika, za katere sedaj ni posebnih določil. Sedanja določila se nanašajo na:

a) Sredstva

Statut določa način pridobivanja sredstev, vrste sredstev, sklade podjetja, namensko porabo sredstev rezervnega sklada in sklada skupne porabe, promet s sredstvi in vrednotenje sredstev ter zavarovanje sredstev.

b) Kadri

Kadrovska politika je sestavni del poslovne politike, zato je potrebno vsklajevati strukturo kadra s strukturo dela (z zahtevami delovnih mest). Temu ustrezno statut predpisuje osnovne kategorije delovnih mest glede na stopnjo zahtevane strokovnosti in zahteva smotrno zaposlovanje, razporejanje, izpopolnjevanje in napredovanje delavcev.

c) Tehnologija in tehnika dela

Določene strokovne službe so zadolžene, da proučujejo in uvajajo tehnološke in delovne postopke ob istovrstnem razvijanju sodobnejših sredstev za delo z namenom, da se doseže večji poslovni uspeh. Statut tudi spodbuja in določa nagrade za delavce za izboljšanje tehnoloških in delovnih postopkov ter za drugo izumiteljsko in racionalizatorsko dejavnost.

d) Organizacija poslovanja

Organizacijsko strukturo podjetja in delovnih enot predpisuje statut, o spremembah pa odloča delavski svet podjetja. Druge organizacijske predpise pa sta dolžni v sodelovanju z organi in vodji delovnih enot pripravljati ekonomsko-organizacijska in kadrovska služba in jih dajati v odločitev odboru za organizacijo dela in samoupravljanja.

e) Poslovno sodelovanje

Podjetje razvija poslovno sodelovanje na osnovi zagotavljanja in pridobivanja konkretnih gospodarskih učinkov, kot so večja produktivnost, boljša kvaliteta, večja ekonomičnost in rentabilnost poslovanja. Pri tem sta obseg in stopnja poslovnega sodelovanja pogojena z razvojnim programom podjetja, pristojnost odločanja pa je odvisna od predlagane oblike sodelovanja.

f) Gospodarsko načrtovanje

Gospodarski načrti so osnovni instrument, s katerim se določa in uresničuje poslovno politiko podjetja in posameznih delovnih enot. Po določilih statuta se obvezno sestavljajo program razvoja podjetja za večletno obdobje, letni gospodarski načrt in mesečni operativni plani. Delovne enote pa so tudi dolžne, da spremljajo, evidentirajo in analizirajo izvajanje načrtov in ustrezno ukrepajo.

g) Dohodek podjetja

Dohodek podjetja se ugotavlja po tromesečnih obdobjih in dokončno z letnim zaključnim računom. Po odbitku zakonskih obveznosti se razporeja na del, namenjen za razširitev materialne osnove dela, in na del za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delavcev. Razporeditev se utemelji na osnovi analiz poslovnega uspeha, za kar določa pravilnik o delitvi dohodka ustrezne kazalce oz. osnove in merila za delitev.

Odločitve o takšni poslovni politiki podjetja in delovnih enot so poverjene delavskemu svetu in izvršilnim organom podjetja, katerim bo namenjen naslednji članek.

Elementi, ki vplivajo na gibanje osebnih dohodkov v letu 1970

Rezultati poslovanja podjetja z različnih vidikov so vedno zanimiva tema za tisti del bralcev, ki jim ni vseeno, kako uspešno je naše poslovanje, kako »vozimo« v razmeroma težkih pogojih gospodarjenja. Se posebej pa nas najbolj zanimajo določeni rezultati poslovanja, gledani z vidika dohodka, dobička in osebnih dohodkov. O tem bo tekla beseda v današnjem sestavku.

Najbrž so omenjeni ekonomski pojmi večini Savčanov že tako znani, da jih ni potrebno ponovno opredeljevati. S tem, da poznamo njihovo vsebino, pa tudi že vemo, kako jih izračunavamo. Pri tem mislim, kako določamo njihovo predvideno višino s planom za določeno razdobje kot tudi, na kakšen način obračunavamo dohodek,

Kategorija	plan 1970	doseženo 1969	indeks 1/2	doseženo I-IV 1970	indeks 4/1
	1	2	3	4	5
dohodek	106,7	89,7	119	33,1	31
dobiček	16,9	14,5	117	-2,4	14
osebni dohodki	64,5	56,3	115	22,2	34

OPOMBA: absolutni zneski so navedeni v 000 N din.

Iz tabele, kjer so navedene že nekatere primerjave, ugotovimo, da smo v letošnjem letu v primerjavi z lanskim predvideli povečanje dohodka za 19 %, dobička za 17 %, osebnih dohodkov za 15 %. Indeks, ki predstavlja razmerje med doseženo višino omenjenih kategorij v prvih štirih mesecih in predvidevanji v dvanajstih mesecih letošnjega leta, pa nam pokaže, kako izpolnjujemo letošnja predvidevanja. Če ne upoštevamo sezonskega nihanja, ki nastaja iz različnih vzrokov, lahko ugotovimo naslednje:

— dohodek je pod predvidevanji za 7 %, osebni dohodek (vkalkulirana masa) pa so večji za 3 % (pri tem smo vzeli za osnovo tretjino celotnih predvidevanj).

Naslednji koraki pri prikazovanju rezultatov poslovanja pa bo analiza vzrokov odstopanja od plana. Le-te bi glede na dosežene rezultate lahko razvrstili v dve skupini:

1. tiste, ki povzročajo zniževanje uspešnosti in so prikazani v nižjem dohodku in dobičku,

2. vzroke, ki vplivajo na odstopanja pri izplačanih osebnih dohodkih v primerjavi s planiranimi.

Ker je pred dnevi odbor za delitev dohodka in osebnih dohodkov zadolžil ekonomsko organizacijsko službo, da izdela do začetka prihodnjega meseca podrobno analizo vzrokov odstopanj, bomo o rezultatih analize na področju delitve osebnih dohodkov pisali kdaj drugič. V nadaljevanju pa bom skušal prikazati vzroke za znižanje akumulativnosti (to je sposobnosti širjenja obsega poslovanja podjetja), oz. vzroke za zniževanje kategorije dohodka v širšem pomenu — torej natančnejše obdelati prej omenjeno prvo skupino vzrokov odstopanja od plana.

Znotraj te skupine vzroki izvirajo spet iz dveh vrst faktorjev, in sicer:

1. na poslovanje podjetja delujejo zunanji faktorji, kar se pri poslovanju našega podjetja kaže zlasti v dokaj omejenih možnostih za povečanje dohodka predvsem glede na to:

a) da so prodajne cene za več kot 60 % gotovih izdelkov pod kontrolo in se niso spremenile že od leta 1965,

b) da so zaradi gibanj cen na svetovnem trgu v zadnjem letu bistveno porastle cene osnovnih surovinam.

osebne dohodke in dobiček za neko pretečeno razdobje. Uspešnost poslovanja ugotavljamo za različna obdobja in s pomočjo različnih pokazateljev. Čim lažje in čim hitreje je nek pokazatelj mogoče izračunati, tem pogostejše ga uporabljamo, pri čemer je tudi želeno, da nam tak pokazatelj nudi čim popolnejšo sliko o poslovanju. In za zaključek uvoda še tole: sliko o rezultatih poslovanja, ki nam jo nudi primerjava med planiranimi in doseženimi vrednostmi, je potrebno dopolniti še s primerjavo doseženih vrednosti pokazateljev v različnih obdobjih.

Za izhodišče primerjav vzemimo planirano višino dohodka, dobička in bruto osebnih dohodkov v gospodarskem načrtu za leto 1970:

Kategorija	plan 1970	doseženo 1969	indeks 1/2	doseženo I-IV 1970	indeks 4/1
	1	2	3	4	5
dohodek	106,7	89,7	119	33,1	31
dobiček	16,9	14,5	117	-2,4	14
osebni dohodki	64,5	56,3	115	22,2	34

(Opomba: ker gre v tem delu sestavka za analizo poslovanja v obdobju I-IV 1970, niso upoštevane nove cene pnevmatike, ki veljajo od 3. 6. 1970 dalje.)

Večji svetovni proizvajalci gumijevih izdelkov, ki poslujejo v okviru drugačnih institucionalnih pogojev, so cene svojim izdelkom povišali že v drugi polovici lanskega leta.

2. stopnja uspešnosti poslovanja podjetja je tudi rezultat delovanja notranjih faktorjev. Teh je — tako kot zunanjih — več; glede na trenutno pomembnost bi omenil samo enega, in sicer delovno disciplino z dveh vidikov:

a) po analizi delovnega časa, ki jo je izdelal Zavod za produktivnost dela iz Ljubljane je na proizvodnih delovnih mestih 18 % delovnega časa neizkoriščenega, od tega 10 % zaradi nediscipline, ki se kaže predvsem v prihodih in odhodih z delovnega mesta;

b) ob izpolnjevanju dokumentacije za strojno obdelavo podatkov v elektronskem računalnem centru kljub petim mesecem izkušenj in skoraj celo leto trajajočim pripravam še vedno ne poteka vse tako, kot je bilo zamišljeno. Glavni vzrok napakam je nedisciplina.

Oba od navedenih vzrokov — prvi neposredno, drugi pa posredno — gotovo vplivata na višino doseženega dohodka, gledano

Kategorija	Plan 1970	
	stare cene	nove cene
celotni dohodek po NPC	337	353
porabljena sredstva	230	230
dohodek	107	123
amortizacija	20,6	20,6
poslovni sklad za RR (razširjena reprodukcija)	7,8	9,4
S k u p a j z a R R	28,4	30,0
dolgoročne obveznosti za 1970	25	25
tekoče investicije	3,4	5

(Opomba: Pri tem pa moramo upoštevati, da smo za celo leto 1970 namenili le 5 mio ND — razlika med razpoložljivimi sredstvi in dolgoročnimi obveznostmi — za tekoče investicije, potreb po novih tekočih investicijah pa je za cca 35 mio ND).

Tabela kaže, da smo, pri povečanih materialnih stroških, z višjim dohodkom zaradi spremenjenih cen našim gotovim izdelkom iz pnevmatike komaj sposobni pokriti predvidene obveznosti, ki izvi-

predvsem s stališča večanja stroškov poslovanja.

(Pri tem uvrščam v pojem poslovnega stroška tudi kalkulatívni osebni dohodek proizvodnih delavcev, čeprav ga v delitvi celotnega dohodka prikazujemo kot del dohodka).

Analiza pa ni sama sebi namen. Na podlagi njenih ugotovitev je treba izdelati predloge ukrepov. V našem primeru bi naj to bilo (zdaž, ko vemo, da so cene našim izdelkom že spremenjene) predvsem iskanje možnosti za znižanje poslovnih stroškov. Pri tem pa nastopi še en dodaten problem. Ekonomija je namreč zelo kompleksna veda, ki obravnava pojave z mnogih različnih vidikov. Trditve bomo skušali dokazati z naslednjim:

Če so bili do sedaj omenjeni ekonomski faktorji v ožjem pomenu besede, je treba na kratko oceniti še politične, sociološke in psihološke, ki prav tako vplivajo na potek in rezultate gospodarjenja. Morda bo najlažje razumljiv prikaz celovitega delovanja teh faktorjev na področju delitve osebnih dohodkov. Višina le-teh je v Savi posledica produktivnosti in delno ekonomičnosti našega poslovanja, pri čemer pa je treba upoštevati še

— porast indeksa življenjskih stroškov,

— gibanje osebnih dohodkov v občini, republiki in državi.

Verjetno so razni pritiski in želje za povečanjem osebnih dohodkov, ki se v različnih oblikah (pri čemer ni izključena niti analitska ocena delovnih mest, kar je glede na njen osnovni namen še delo zgrešeno) pojavljajo v zadnjem času tudi v našem podjetju, posledica predvsem dveh dejstev:

— zelo hitrega naraščanja (splošnega) cen na trgu in

— občutnega povišanja osebnih dohodkov v dveh večjih kranjskih kolektivih (Tekstilindus in Iskra-Elektromehanika), pri čemer pa je potrebno pripomniti, da so povprečni osebni dohodki v teh tovarnah še vedno nižji od povprečnih osebnih dohodkov v Savi.

Če bi pri odločitvi o višini osebnih dohodkov Savčani v bodoče lahko izhajali samo iz zadnjih dveh dejstev, potem bi osebne dohodke morali povišati tudi mi.

Vendar tega ne moremo in ne smemo!

Vzrok je predvsem v odnosu med možnostmi, ki nam jih nudi dohodek, in potrebami, ki nam jih nalaga nujna razrešitev poslovanja. Podrobneje so te možnosti in potrebe razvidne iz tabele 2.

ANDREJ KOSIČ

Kako smo delali?

(nadaljevanje s 1. str.)

Bilanca obratnih sredstev

Likvidnost obratnih sredstev se stalno slabša, in sicer kot posledica splošne nelikvidnosti gospodarstva in pa tudi zaradi nizke akumulativnosti v prvih štirih mesecih tega leta (zaradi visokih cen osnovnih surovin in zaostanka prodaje). Že tako kritičnemu položaju financiranja obratnih sredstev se pridružujejo še restriktivni ukrepi na področju kreditno-monetarne politike, zaradi katerih nam tudi s pomočjo poslovnih bank ne uspe premostiti težke finančne situacije.

Obratna sredstva so angažirana takole:

— v proizvodnji	+ 7,6 %
— v nabavi zaloge	— 6,8 %
— dobavitelji	+ 99 %
— v prodaji	
skupno	100 %

Kritično je angažiranje obratnih sredstev v prodaji, predvsem kot posledica zaostajanja fakturirane realizacije. Trenutno koristimo kratkoročne kredite, del poslovnega sklada. Primanjkljaj obratnih sredstev pokrivamo iz tekočih obveznih sredstev rezervnega sklada in sklada skupne porabe.

Zaključek

Na splošno lahko ocenimo, da je poslovanje podjetja v prvih štirih mesecih potekalo pod zelo neugodnimi splošnimi pogoji gospodarjenja. Sem sodijo predvsem podražitve surovin na svetovnem trgu in predpisane cene pnevmatike na

domaćem trgu ter splošna finančna nedisciplina oz. nelikvidnost gospodarstva.

Potrebni bodo znatno večji napor, da se poslovni učinki izboljšajo in da nadoknadimo zamujeno. Pri tem bi morali bolj spoštovati in dosledno izvajati ukrepe in naloge, ki jih je sprejel delavski svet po razpravi o trimesečnem obračunu poslovanja. Najbrž bo potreben temeljit, stalen nadzor nad tem. Če pa kdo ne bo opravljal teh nalog, pa bo treba odločno ukrepati.

V nobenem primeru se ne smemo zanašati na kakršnekoli rešitve od zunaj, na kakršnokoli zunanjo pomoč. Naši napor, morajo biti usmerjeni k reševanju organizacijskih in drugih ukrepov, ki po-
gojujejo izkoriščanje notranjih rezerv.

Obiski

29. maja sta nas obiskala g. ROLF ENGELHARDT in g. ROLF RENZ s soprogama iz Pinnenberga pri Hamburgu. S predstavniki Save so razpravljali o izvozu naših izdelkov na zahodnonemško tržišče.

JANEZ JEREB

Sava : Kranjska gora 13 : 14

V soboto, 6. junija, letos je bilo končano prvenstvo v ljubljanski rokometni conski ligi za ženske. Naša rokometna ekipa je osvojila 3. mesto. V zadnji, odločilni tekmi smo nesrečno izgubili s Kranjsko

goro z rezultatom 13:14. Že v začetku je bilo očitno, da bo to zelo težka in naporna tekma. Nasprotnice so bile mirnejše in so takoj v začetku prešle v vodstvo. Sredi prvega polčasa so se naše

Rokometašice Save na Gumijadi v Beogradu

nekoliko zbrale in rezultat izenačile. Tako se je vodstvo stalno menjavalo. Prvi polčas smo izgubili s 3 goli. V začetku drugega polčasa so naše odlično zaigrale in celo prišle v vodstvo. Ko smo pričakovali sigurno zmago, so nenadoma popustile, da nas je nasprotna ekipa ujela in prehitela. Zmagale so z enim golom prednosti. S tem porazom smo izgubili prvo mesto in možnost, da bi igrali v republiški ligi.

V ljubljanski conski ligi so bila vsa moštva zelo izenačena, tako da je zmagovalca večkrat odločal samo en zadetek.

VOJO MITROVIĆ

ZAHVALI

Ob smrti očeta FRANCA KURAT se iskreno zahvaljujemo sindikalni organizaciji, njegovim nekdanjim sodelavcem in sodelavcem kadrovske službe za darovano cvetje in pozornost.

družine KURAT, OPEKA in VEHOVEC

Vsem sodelavcem avtopnevmatikalne se toplo zahvaljujemo za lepo darilo in čestitke ob najini poroki.

Olga in Franc KRISSELJ

Seznanjamo vas

(Nadaljevanje z 2. str.)

V ta namen je najprimernejši površnik ali dežni plašč iz nepropustnega materiala, lahko pa tudi ogrinjalo v obliki velike pelerine iz polietilena ali polivinila, ki so zelo praktična in poceni.

V skladu z enakimi načeli kot pri varovalni maski pa predpis predvideva, da mora vsak občan imeti ogrinjalo, ki si ga lahko tudi sam napravi iz 4,5 cm polivinilaste folije, široke 140 cm.

Člani kolektiva bodo imeli v doglednem času tudi možnost, da si v ta namen v tovarni nabavijo drugovrstno ali škart univerzalno šotorsko krilo, ki se bo — če bo dovolj zunanjih naročil — pričelo izdelovati v večjih količinah, verjetno že v tem letu.

Za osebno dezinfekcijo in dekontaminacijo pa morajo imeti po predpisu vsi občani:

- 50 gr detergenta ali mila,
- 5 gr sode bikarbone,

- 200 ml čistega alkohola,
- 50 gr vate (tamponov),
- 1 zavitek papirnatih robcev.

Zaščitna maska

Ivan Škofic piše iz Londona

Moj prvi pristanek letala na londonskem letališču je bil tak, da sem imel občutek, da se bom izgubil, še preden pridem do kakšnega taksija, toliko hodnikov in stopnišč sem prehodil, preden sem prišel do svoje prtljage in mimo carinikov. Moje znanje angleščine je ob tem občutku nevarno splahnelo, toliko bolj, ko sem ugotovil, da skoraj nič ne razumem ljudi okoli sebe. Razlika

med teorijo in prakso se mi je pokazala v vsej svoji veličini. Na srečo sem pozneje ugotovil, da je precejšnja razlika med uličnim jezikom in jezikom naših predavateljev in da je za razumevanje razgovora med Angleži treba precej več poslušanja in prakse. Sicer je pa to najbrž splošen pojav ob srečanju s katerim koli tujim jezikom.

O Londonu sem vedel razmeroma malo, vedel sem le za naslov doma, v katerem naj bi preživel 10 mesecev, in naslov šole. In ker je v takem primeru najbolj primerno skrb in iskanje prepustiti drugemu, sem najel taksi, ki me je približno v eni uri pripeljal na cilj za okroglo sedem funtov (21.000 S din). Takrat sem prvič resno pomislil na velikost mesta.

No, pozneje sem ugotovil, da je površina Londona v širšem pomenu nekaj čez 1100 km², kar pomeni, da je z enega konca na drugi približno 40 km, da od približno 10 milijonov prebivalcev odpade ena desetina na Angleže, rojene izven Londona, približno toliko pa na tujce (Walles, Irska, Commonwealth, bivše kolonije, protektorati in Evropejci). Naslednja težava je prišla pri preračunavanju cen, ki visijo po izložbah, v naše dinarje. S podobnimi težavami se je večina bralcev najbrž že srečala v Trstu ali Celovcu, le s to razliko, da so Angleži posebej in če najdete v izložbi ceno npr. £ 3/3/4, kar bi v dinarjih zneslo 3 × 3 + 3 × 1, 5 + 4 × 0,125 ali 95 Ndin. En funt je namreč razdeljen na 20 šilingov, šiling pa na 12 penijev, in računica potemtakem spominja na tisto, ko hočete izračunati svojo starost na današnji dan v letih, mesecih in dnevih.

Do leta 1972, neke v avgustu, bodo tudi Angleži »presedlati« na decimalni sistem in že uvajajo nove kovance, tako imenovane nove penije, ki bodo funt delili na 100 delov. Zanimivo je tudi, da so kovanci toliko večji,

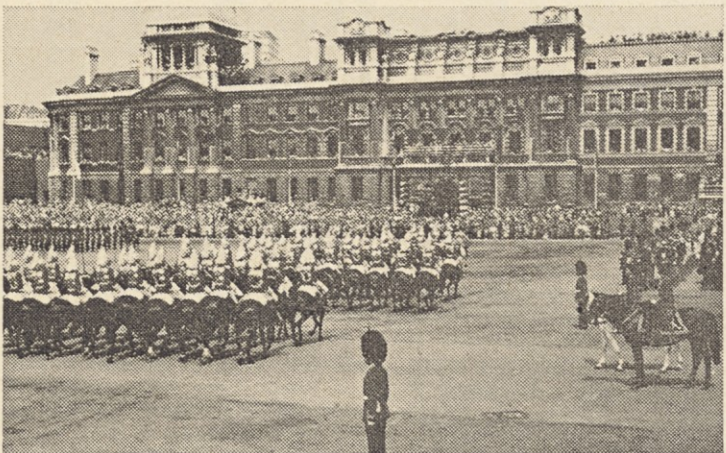
Trafalgar Square z Nelsonovim spomenikom v ospredju

kolikor manj so vredni in če kupujete kakšno malenkost s kovancem za 10 šilingov, se lahko zgodi, da naberete četrto kg drobiža.

Ob primerjanju cen po izložbah sem prišel do zaključka, da se zelo malo razlikujejo od naših, pa naj si bo tekstil, obutev, pohištvo ali tehnično blago, izredno drage pa so cigarete in alkoholne pijače. Ta dva artikla (poleg parfumov in vžigalnikov) pa sta tudi na črni listi pri carinikih. Seveda je kupna moč Angležev znatno večja kot naša. Za primer naj povem, da zaslužijo smetarji okrog 2300 Ndin, začetna daktilografska plača pa je med 2500 in 3000 novih dinarjev.

Prvi vtis, ki mi ga je dal London, ni bil rožnat. Mesto se mi je zdelo sivo, ne preveč čisto, brez stavb, na katerih bi se zadržalo oko. Londončani so se mi zdeli podvprečno elegantni, nobenega luksusa in dinamike ni bilo čuti, kot se npr. čuti v evropskih velemedstih. Ta vtis se je malo — pa ne veliko — izboljšal, ko sem si ogledal znamenitejša dela mesta v tako imenovanem City of London, od koder se je London pravzaprav razširil. Trafalgar Square, Picadilly Circus, Oxford Street, Westminster katedrala, Tower of London, London Bridge (most), itd. so zanimivosti, ki jih je vredno videti.

(Dalje prihodnjič)

Tradicionalna menjava straže kraljeve garde na Trafalgar Square